

دستور زبان نما

روی تامپسون، کریستوفر جی. بوون

ترجمہ ی محمد گذر آبادی

www.ketab.ir

www.ketab.ir

فشر ساقی، ۲۶۹/۱۶۷

تامپسون، روی
Thompson, Roy
دستور زبان نما، روی تامپسون، کریستوفر جی. بوون؛ ترجمه ی
محمد گلر آبادی - تهران: ساقی، چاپ اول: ۱۳۹۳، ۲۶۴ ص.
ISBN 978-600-6128-69-6

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات دنیا
عنوان اصلی:

Grammar of the shot. 2nd ed., c2009

۱. فیلم برداری - دستنامه ها. ۲. عکاسی - کمپوزیسیون - دستنامه ها.
۳. بوون، کریستوفر جی. Bowen, Christopher J. ۴. گلر آبادی،
محمد. ۱۳۴۵ - مترجم

۷۷/۵۳

TR۸۸۹/ت۶۵۵

۱۳۹۲

۳۳۸۶۸۷۹

کتابشناسی ملی

این کتاب، ترجمه‌ای است از:

Grammar of the Shot

SECOND EDITION

Roy Thompson, Christopher J. Bowen

2009, Focal Press

دستور زبان نها

روی تامپسون، کریستوفر جی. بومن

مترجم: محمد گذرآبادی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۳، شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

ویراستار: احمد فرهنگ‌نیا، طراح جلد: ایمان نوری نجفی

ناظر چاپ: حمید علی‌محمدی

شابک: ۹۶۹-۶۱۲۸-۶۰۰-۹۷۸، قیمت: ۱۷۰۰۰۰ ریال

حقوق چاپ و نشر برای نشر ساقی محفوظ است، تلفن: ۸۸۰۹۷۴۸

نشانی: میدان فردوسی، سپید قرنی، شهید قلاح‌پور، شماره‌ی ۴

فهرست

۱	مقدمه
۳	فصل اول: نما و نحوه‌ی قاب‌بندی آن
۵	چه چیزی را به مخاطب خود نشان دهید؟
۶	نسبت ابعاد
۹	واحدهای ساختمانی اصلی — انواع نما
۱۴	خانواده‌ی گسترده‌ی نماهای اصلی
۲۵	مرور فصل اول
۲۷	فصل دوم: هنر ترکیب‌بندی
۲۸	قوانین ساده برای قاب‌بندی سوژه‌های انسانی
۲۹	هدروم / فضای بالای سر
۳۰	سبک فیلم‌برداری ذهنی در برابر عینی
۳۳	فضای نگاه

۳۵	قانون سه قسمت
۳۷	زاویه‌ی دوربین
۳۹	زوایای افقی دوربین
۴۸	زوایای عمودی دوربین
۴۹	نمای سرپایین (از زاویه‌ی بالا)
۵۰	نمای سربالا
۵۳	نمای دونفره: ترکیب‌بندی قاب برای دو نفر
۵۳	نمای دونفره‌ی نیم‌رخ
۵۶	نمای دونفره‌ی روبه دوربین
۵۸	نمای دونفره از روی شانه
۶۰	جمع‌بندی اصول ترکیب‌بندی
۶۰	مرور فصل دوم
۶۱	فصل سوم: ترکیب‌بندی — فرای اصول
۶۲	بعد سوم
۶۴	خط افق
۶۷	زاویه‌ی هلندی
۶۸	خطوط مورب
۷۱	عمق فضای فیلم — پیش زمینه/میان زمینه/پس زمینه
۷۴	نشانه‌های عمق
۷۵	عدسی دوربین — چشم در ترکیب‌بندی
۷۵	عدسی زوم
۸۰	فوکوس عدسی — هدایت چشم بیننده در سرتاسر قاب
۸۵	نور در ترکیب‌بندی — حالا آن را می‌بینید، حالا نمی‌بینید
۸۷	نور به عنوان اثرژی
۸۷	دمای رنگ

۸۸	نور طبیعی یا مصنوعی
۹۰	کمیت نور: حساسیت و نوردهی
۹۳	کیفیت نور: تند در برابر ملایم
۹۴	تضاد (کنتراست)
۹۶	اصول نورپردازی شخصیت: روش سه نقطه‌ای
۱۰۲	نورپردازی در دکور و در محل
۱۰۴	مرور فصل سوم

۱۰۷	فصل چهارم: قرار دادن نماها در کنار هم: پیش‌اندیشی ...
۱۰۹	منطبق کردن نماها در یک صحنه
۱۰۹	تداوم
۱۱۰	تداوم جهت برده
۱۱۳	خط — مبنای جهت برده
۱۱۵	خط فرضی — قانون ۱۸۰ درجه
۱۱۸	«پریدن از روی خط»
۱۲۰	قانون ۳۰ درجه
۱۲۱	تصاویر قرینه
۱۲۵	خط دید منطبق
۱۲۶	مرور فصل چهارم

۱۲۹	فصل پنجم: نماهای پویا — حرکت بازیگر و دوربین
۱۳۰	طراحی حرکت بازیگر
۱۳۱	حرکت دوربین
۱۳۱	روی دست
۱۳۳	چرخش افقی و عمودی (پن و تیلت)
۱۳۶	گرفتن نماهای پن و تیلت

۱۳۸	تجهیزات مورد استفاده برای حرکت دادن دوربین
۱۳۸	سه پایه
۱۳۹	گردونه
۱۴۲	گردونه‌ی خرنجگی
۱۴۳	تراولینگ
۱۴۵	جرثقیل
۱۴۶	مبور فصل پنجم

۱۴۷	فصل ششم: روش‌های کاری و رهنمودهای کلی
۱۴۸	ارتباط با بازیگر
۱۴۹	گرفتن نمای خیلی نزدیک یا فوق‌العاده نزدیک
۱۵۱	اطمینان از وجود نور چشم
۱۵۳	خط کنش امن و حذف خالگی
۱۵۴	تعقیب کنش با آزاد کردن قفل پن و تکت روی کلگی سه پایه
۱۵۵	فیلم برداری از کنش دارای هم پوشانی برای تدوین
۱۵۷	نسبت فیلم برداری
۱۵۹	استوری‌برد و فهرست نماها
۱۶۰	همیشه چیزی در حالت فوکوس داشته باشید
۱۶۲	«فضای نگاه» صحیح در نماهایی که با هم تدوین می‌شوند
۱۶۴	گرفتن زوایای منطبق دوربین برای پوشش گفت‌وگو
۱۶۶	اشیای مهم را در نیمه‌ی بالای قاب قرار دهید
۱۶۷	نسبت به انتخاب رنگ در سراسر پروژه هوشیار باشید
۱۶۸	همیشه مراقب هدروم باشید
۱۶۹	اشیای مزاحم را خارج قاب نگه دارید
۱۷۱	از عمق فضای فیلم برای چیدن افراد متعدد در نما استفاده کنید
۱۷۲	در یک صحنه‌ی گفت‌وگوی سه نفره، منطبق کردن ...

۱۷۳	سعی کنید همیشه هر دو چشم سوژه را نشان دهید
۱۷۵	مراقب جهت خط چشم در نماهای نزدیک باشید
۱۷۷	درک کنید کی و چگونه در خلال نما حرکت زوم انجام دهید
۱۷۸	برای حرکت تراولینگ روی گردونه، انگیزه فراهم کنید
۱۸۰	روش هایی برای عبور بی خطر از خط ۱۸۰ درجه
۱۸۲	برای ضبط هر نما، زمان بیش تری به دوربین بدهید
۱۸۳	اجازه بدهید قبل از قطع دوربین، همه ی کنش ها کاملاً تمام شوند
۱۸۴	وقتی فیلم برداری مستند می کنید، تا حد ممکن جلب توجه نکنید
۱۸۵	وقتی صحنه ای را فیلم برداری می کنید، مراقب تله های تداوم باشید
۱۸۶	برای مخفی کردن حرکت دوربین...
۱۸۷	وقتی نماهای نزدیک می گیرید، مراقب عدسی های باز باشید
۱۸۸	عمق میدان را کنترل کنید
۱۹۱	استفاده از کلاکت در ابتدای نما
۱۹۲	مرور فصل ششم

۱۹۵	فصل هفتم: حرف آخر
۱۹۶	قبل از این که قوانین را بشکنید، آن ها را بشناسید
۱۹۷	فیلم برداری می کنیم برای این که تدوین کنیم
۱۹۸	نماهای شما باید باعث بهبود کل داستان شوند
۱۹۹	بیننده را تا جایی که می توانید درگیر کنید
۲۰۰	همه ی سعی تان را بکنید که مزاحم نشوید
۲۰۱	تجهیزات خود را بشناسید
۲۰۲	با سوژه ی خود آشنا باشید
۲۰۳	هر دو نورپردازی طبیعی و مصنوعی را درک کنید
۲۰۴	کارهایی را که قبلاً انجام شده مطالعه کنید
۲۰۵	جمع بندی

۲۰۷ واژه‌نامه

۲۳۹ واژه‌نامه به ترتیب الفبای لاتین

۲۴۵ نمایه

www.ketab.ir

مقدمه

آدمی احساس می‌کند امروزه زندگی یعنی تجربه‌ی ارتباط، به شکل‌های مختلف. ما دائماً در حال حرف زدن با تلفن همراه، تماشای تلویزیون، استفاده از اینترنت، گوش کردن به رادیو، خواندن کتاب و روزنامه و مجله، نگاه کردن به تابلوهای تبلیغاتی و آگهی، رفتن به سینما و غیره هستیم. توانایی ما در درک این ارتباطات و گرفتن معنای بیش‌تر از آن‌ها بستگی به تحصیلات ما دارد — ما قادریم به یک زبان بخوانیم و بنویسیم و حرف بزنیم، تصاویر و صداها را درک کنیم، نمادها را رمزگشایی کنیم و غیره.

این تحصیلات، آکادمیک یا تجربی، توانایی ما را برای پردازش اطلاعاتی که دریافت می‌کنیم تعیین می‌کنند. ما به طور جمعی و به مرور زمان آموختیم که ارتباطات بصری خود را رمزگذاری کنیم — از تصویرنگارها تا کلمات مکتوب تا نقاشی، عکس، و اکنون تصاویر متحرک. چیزی که به نمایش می‌گذاریم، معنای قابل تشخیص دارد. بینندگان می‌دانند چگونه تصاویری را که به آن‌ها نشان داده شده رمزگشایی کنند. درک و تفسیر روشن چیزهای دیده‌شده، ناشی از دستور زبان یا قوانین تثبیت‌شده در زمینه‌ی نمایش است که به مرور زمان شکل گرفته‌اند.

خالقان تصویر متحرک به شدت به همین برداشت از دستور زبان — یعنی معنای برآمده از ساختار — متکی اند. فیلم‌های داستانی، مستند، گزارش‌های خبری، کمدی موقعیت، درام‌های تلویزیونی، آگهی‌های تبلیغاتی، موزیک‌ویدیوها، برنامه‌های میزگرد، برنامه‌های «واقعی» و امثال آن‌ها، همگی از همان دستور زبان بصری پایه برای برقراری ارتباط با بیننده استفاده می‌کنند. به عنوان فیلم‌ساز، اگر به زبان مشترک سینما «حرف بزنید»، می‌توانید داستان خود را برای مخاطب جهانی نقل کنید.

کتاب دستور زبان نما برای کسانی طراحی شده که تازه گام در وادی داستان‌گویی با تصویر گذاشته‌اند اما دوست دارند با قوانین پایه، مقررات، و روش‌های رایج در زبان بصری و جهانی تصاویر متحرک به‌خوبی آشنا شوند. در این کتاب با شکل‌بنیادی قاب‌تصویر، انواع مختلف نما، و روش‌های ترکیب‌بندی عناصر بصری در درون قاب آشنا می‌شوید. به‌علاوه، اصول نورپردازی نما، جهت‌پرده، عناصر سه‌بعدی، حرکت دوربین، و بسیاری روش‌های عمومی را که باعث خلق تصاویر غنی‌تر و چندلایه می‌شوند فرا می‌گیرید. از همه مهم‌تر این که کتاب، اطلاعات ضروری را برای گسترش دایره‌ی لغات بصری شما در اختیاران می‌گذارد و به ورود شما به حرفه‌ی تولید تصاویر متحرک در دنیای در حال رشد ارتباط بصری کمک می‌کند.